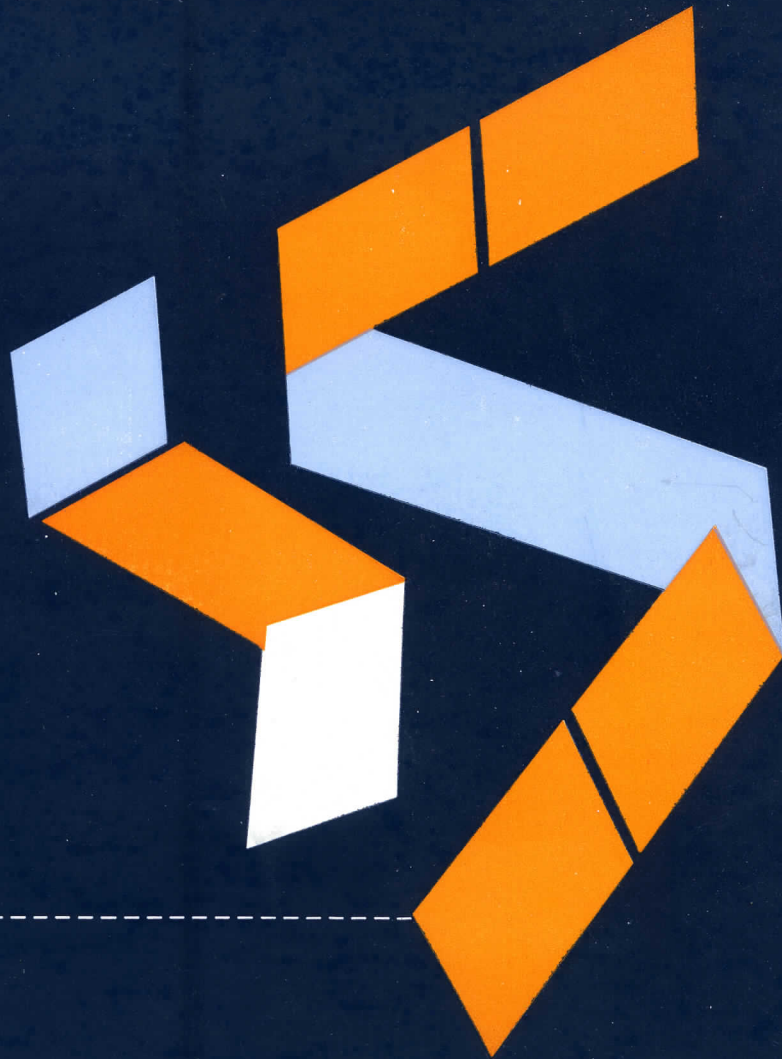

zadar ★ 45

ODJEL REVOLUCIJE NARODNOG MUZEJA
ZADAR 1985.

Z A D A R 1 9 4 5 .
KULTURNA ZBIVANJA

U ČAST 40-GODIŠNJICE POBJEDE NAD
FAŠIZMOM I PROGLAŠENJA REPUBLIKE
A U POVODU 40 GODINA RADA
MUZEJA U SLOBODI

ODJEL REVOLUCIJE NARODNOG MUZEJA U ZADRU
POLJANA VLADIMIRA GORTANA bb
5. XII 1985. — 10. I 1986.

Izdavač: Narodni muzej, Zadar
Plan izložbe i katalog: Valentin Uranija
Postava izložbe: Valentin Uranija, Antun Travirka
i Vladimir Alavanja
Tehnički suradnik na izložbi: Marko Opačić
Plakat za izložbu i likovna oprema kataloga:
Ivan Zelić, akademski slikar i grafičar
Povećanje fotografija: Antun Travirka
Naklada: 300 primjeraka
Tisak: »Narodni list«, OOUR »Grafička djelatnost«
— Zadar, 1985.

Godina 1945. označila je vraćanje života u Zadar i njegovo duhovno sjedinjenje s domovinom Hrvatskom i Jugoslavijom. U velikoj oslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji jugoslavenskih naroda i narodnosti, koju je predvodila Komunistička partija Jugoslavije na čelu s drugom Titom, vraćanje otuđenih krajeva narodu i zemlji kojoj pripadaju od davnina bio je sastavni dio borbe.

I kao što su odluke ZAVNOH-a i AVNOJ-a 1943. godine označile priključenje, oslobođenje 31. X 1944. godine bio je znak sjedinjenja de facto, a brojnim događajima na planu prosvjete i kulture u ovom je drevnom gradu ponovo oživjela materinska riječ na hrvatsko-srpskom jeziku.

U gotovo do temelja od bombardiranja porušenom gradu, bilo je svega 8.392 stanovnika (stanje u ožujku 1945), od kojih je svega oko 1.000 moglo da se smjesti na Poluotoku, dok je u Arbanasima bilo 4.200, na Voštarnici 2.100 i na Brodarici 1.200 stanovnika, od ukupno 115.713 stanovnika koliko je tada imao zadarski okrug.

Narodna je vlast od samoga početka posvetila ogromnu pažnju pokretnim i nepokretnim spomenicima kulture, organiziranju kulturnih, naučnih i umjetničkih ustanova, organizaciji osnovnog i srednjeg školstva i đačkih domova.

Užurbano se radilo u Državnom arhivu. Pri kupljalo se knjige i muzejske predmete. Otvorene su osnovne škole: u Arbanasima, na Voštarnici, Puntamici i Poluotoku — u prosincu 1944, u Stanovima (siječanj 1945), u Bokanjcu i Crnome (svibanj 1945), u Pločama (1. listopada 1945, kasnije zbog većeg oštećenja zgrade). Otvorena je i škola s nastavnim talijanskim jezikom, osnovna,

kasnije pretvorena u sedmogodišnju pa osmogodišnju s programom nižih razreda gimnazije a radila je dok je bilo učenika.

Gimnazija je otvorena 11. ožujka 1945. Zatim Industrijska škola i Stručna produžna škola

Na dan proglašenja FNRJ svečano je otvorena Učiteljska škola s vježbaonicom i Đački dom za 124 učenika.

U rujnu 1945. osnovani su Arheološki muzej i Narodni muzej, a u studenome je Arheološki muzej otvoren za javnost.

Dana 14. listopada 1945. otvorena je Narodna biblioteka. Istoga je dana počela prva kazališna sezona predstavom »Dundo Maroje« M. Držića zadarskog Narodnog kazališta koje je svečano otvoreno 27. ožujka 1945.

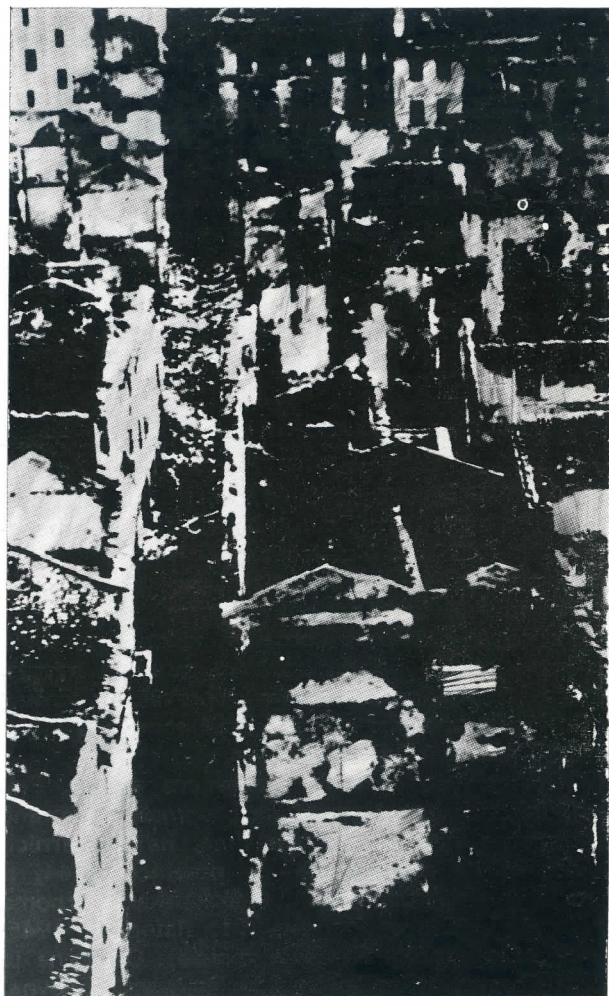
U toku 1945. izlazilo je više listova i biltena, tiskanih u štampariji koja je obnovljena 8. prosinca 1944.

Veliku su aktivnost bili razvili Kino-sekcija i Narodni univerzitet.

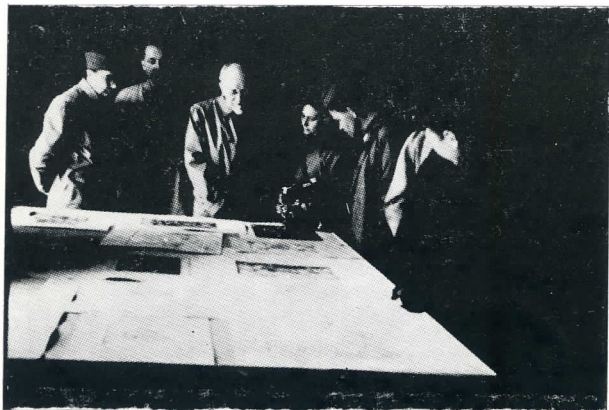
Godina 1945. veoma je bogata po brojnim i kvalitetnim događajima u oblasti kulture. Glavnina se zbila u sklopu Tjedna kulture (27. III — 2. IV) te u jesen. Glavni su pokretači i organizatori: ZAVNOH, Glavni štab Hrvatske, Okružni NOO i Gradski NOO Zadar. Brojni pojedinci utkali su u ta zbivanja znanje, rad i ljubav prema Zadru i domovini.

KATALOG

1. PRIGODNI PANO — 40 godina rada Narodnog muzeja u socijalističkoj samoupravnoj domovini Jugoslaviji i 153 godine od osnivanja Narodnog muzeja u Zadru (1832).
2. PRIGODNA VITRINA — dio priznanja:
 - Nagrada grada Zadra Narodnom muzeju u Zadru, 1966.
 - Nagrada grada Zadra Odjelu revolucije Narodnog muzeja u Zadru, 1969.
 - Povelja Artiljerijskog školskog centra u Zadru Odjelu revolucije Narodnog muzeja u Zadru, 1971.
 - Posebno priznanje Narodnog lista Zadar Narodnom muzeju u Zadru, 1978.
 - Zahvalnica Komande Vojnopomorske oblasti Narodnom muzeju u Zadru, 1982.
 - Zahvalnica OKUD-a »Koledišće« iz Jezera na o. Murteru Etnografskom odjelu Narodnog muzeja u Zadru, 1980.
 - Srebrna plaketa RM Jugoslavenske ratne mornarice Odjelu revolucije Narodnog muzeja u Zadru u znak priznanja za doprinos u njegovanju i razvijanju revolucionarnih tradicija na moru, 1985.
 - Plaketa Školskog centra protuvazdušne obrane u Zadru Odjelu revolucije Narodnog muzeja u Zadru, 1985.
3. Žorž Skrigin, Josip Broz Tito, 1942.
4. Uvodni tekst (identičan uvodniku ovog kataloga)
5. Plakat izložbe ZADAR 1945, oprema akad. slikar i grafičar Ivan Zelić, vel. A1

6. Izvještaj dra Stipe Gunjače o spomenicima kulture u Zadru, 5. I 1945, original
7. Izvještaj o djelomičnom useljenju u grad Zadar, Tehnički odjel - Gradskog NOO Zadar, 22. XII 1944, original
8. Oglašavanje odluke o podjeli grada Zadra na rajone, 20. III 1945, original
9. Oglas o prvom zasjedanju Skupštine Gradskog NOO Zadar, 21. V 1945, original
10. Veliki fiskulturni slet 21. i 22. VII 1945, oglas, original
11. Oglas Građevinskog odjela Gradskog NOO Zadar o novoj regulacionoj osnovi izgradnje Zadra, 27. X 1945, original
12. Oglas Odjela tehničkih radova Gradskog NOO Zadar o racioniranoj potrošnji električne struje i vode, 18. VI 1945, original
13. Stočarska smotra okruga Zadar u Benkovcu, oglas, original
14. Oglas Odjela trgovine i opskrbe Gradskog NOO Zadar o potrošačkim knjižicama, 22. IX 1945, original
15. Oglas Odjela trgovine i opskrbe Okružnog NOO Zadar o cijenama živežnih namirnica, 3. VII 1945, original

V. Nator i članovi Sovjetske delegacije razgledaju izložbu umjetnika partizana u Zadru 27. III 1945.

16. Poziv na skupštinu — Invito all'assemblea Radničko-namještenečke zadruge Zadar, original
17. Četiri spisa u vezi s otvorenjem Gimnazije u Zadru: dopis Glavnom štabu Hrvatske u vezi s govornikom, brzojav Povjereništvu za prosvjetu ZAVNOH-a o datumu otvorenja, statistički pregled upisanih đaka za Gimnaziju, jedan od prvih dopisa Gimnazije u Zadru, od 8. III 1945, sve originalni

Klub Kulturnih radnika Hrvatske

Propagandno odjeljenje Glavnog štaba Hrvatske

priredjuju od 27. III. do 2. IV. 1945.

TJEDAN KULTURE U ZADRU

I. dan 27. III. u 20 sati:

- 1) Svečano otvorenje Hrvatskog narodnog kazališta u Zadru, govori predstavnika Gradskog NOO-a drug F. Barčić.
- 2) Lijepa naša — pjesma zbora Kazališne družine NOO Šibenik, dirigira drug E. Konej.
- 3) O značenju 27. marta — govori profesor V. Krstulović.
- 4) Uvodna riječ o tjednu kulture u Zadru — drug V. Botanić.
- 5) P. Preradović — "Zora peca" — recitira drug S. Flego član Centralne kazališne družine.
- 6) I. Tijardović — "Starjane" | pjesma zbora Kazališne družine O NOO Buzaka narodna — "Meceta" | šibenski, dirigira drug E. Konej.
- 7) R. Zogović — "Pjesma o bogatstvu drugo Tita" — zbora recitacija — izvodi Centralna kazališna družina, upravlja drug D. Vrančić.
- 8) N. Dukić — "Pjesma o pesmi" | pjesma zbora Kazališne družine O NOO Buzaka narodna — "Vintovačka" | šibenski - dirigira drug E. Konej.
- 9) Ljetna kolo-irvode drugovi iz Pratećeg bataljona OŠB.
- 10) Hej Slavani — svira glazba XXVI. udarne divizije, dirigira potporučnik M. Rivier.

Ulaznice za priredbu izdaje Gradski NOO Zadar

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

18. Spisak zaposlenih u Prosvjetnom odjelu Okružnog NOO Zadar, Arheološkom muzeju, Državnom arhivu, Biblioteci, Kino-sekciji, Gimnaziji, Đačkom domu, Učiteljskom tečaju u Filipjakovu i Kazališnoj družini, na dan 17. veljače 1945, original

KLUB KULTURNIH RADNIKA HRVATSKE
PROPAGANDNO ODJELJENJE GLAVNOG ŠTABA HRVATSKE

prirredjuju od 27. III. do 2. IV. 1945.

TJEDAN KULTURE U ZADRU

IV. DAN 30. III. U 20 SATI:

KNJIŽEVNO VEČE

posvećeno Vladimiru Nazoru i drugim književnicima narodno oslobodilačke borbe

Naša književnost u borbi

Vladimir Nazor:	Školarica — recitira M. R. R.
Mi — recitira I. R.	
Čama — u čast	
Majka pravoslavna	
Prijetnja — recitira I. R.	

ODMOR

Mihovil Pavlek Mikulic:	Crveni mornari — recitira I. R.
Mate Belota:	Sipe piva — recitira I. R.
Nikola Pavic:	Mo k — recitira I. R.
Kapuh:	Majki podlega partizana — recitira I. R.
Narodna:	Dvannesti pjesnik — recitira I. R.
Narodna:	Ljilcom vodi ot os nuka — recitira I. R.
Jola Horvat:	Prosvjeti bilje — recitira I. R.
Ivan Čerčan — Kovačić:	Juna — recitira I. R.
Branko Čopić:	Grob u žito — recitira I. R.
Stender Kusanović:	Sree ti u milosti nosimo — recitira I. R.
Đuro Kosak:	Mladi ratnik — recitira I. R.
Vlado Popović:	Partizanka — recitira I. R.
Ivo Prui:	Krajolik — recitira I. R.
Vjekoslav Kaleb:	Prigor — recitira I. R.

Umoljava se za dolazak 10 minuta prije početka

ULAZNICE ZA PRIREDBU IZDAJE GRADSKI NOO ZADAR
SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

19. Program Tjedna kulture u Zadru, prvi dan 27. III 1945, u 20 sati svečano otvorenje Hrvatskog narodnog kazališta, vlasništvo Muzeja revolucije naroda Hrvatske, original

KLUB KULTURNIH RADNIKA HRVATSKE
PROPAGANDNO ODJELJENJE GLAVNOG ŠTABA HRVATSKE

prirredjuju od 27. III. do 2. IV. 1945.

TJEDAN KULTURE U ZADRU

VII. DAN 2. IV.

I. U 10 sati u izlaskovoj dvorani
PREDAVANJE O LIKOVNOM STVARANJU UMJETNIKA PARTIZANA,
govori drug ĐURO TILJAK
ULAZ SLOBODAN

II. U 11 sati na trgu ispred zgrade Gradskog N.O.O.
KONCERT GLAZBE 26. UDARNE DIVIZIJE IV. ARMJE:

1. Mornarka — Nazor-Tigardović — instr. M. R. R.
2. The Stars and Stripes Forever — Sousa
3. Travata (2 i 3. čin sa preludijal) — Verdi
4. Valzer iz opere „Baron Ciganer“ — Strauss
5. Nikola Subić Zrinski (hrvatski iz opere) — Zajc
6. Nite svadilnice — Voposki
7. Tipitany (engleska mornarska pjesma) — instr. M. R. R.
8. Moskva marš — instr. M. R. R.

Dirigent: poručnik M. RIVIER

III. u 20 sati u Hrvatskom Narodnom Kazalištu:
Pjevački zbor kazališta narodnog oslobođenja Dalmacije
PRIREDJUJE
KONCERT
mladih starih i novih pjesama
Dirigent: drag Bombardieri

Umoljava se za dolazak 10 minuta prije početka.

ULAZNICE ZA PRIREDBU IZDAJE GRADSKI NOO ZADAR
SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

Štamparija Propagandnog odjela NOO

20. Program Tjedna kulture u Zadru, četvrti dan 30. III 1945, u 20 sati Književno veče posvećeno Vladimiru Nazoru i drugim književnicima narodnooslobodilačke borbe, vlasništvo Muzeja revolucije naroda Hrvatske, original
21. Program Tjedna kulture u Zadru, sedmi dan 2. IV 1945. predavanje Đure Tiljka u 10 sati o likovnom stvaranju umjetnika partizana i u 11 sati koncert glazbe 26. divizije IV armije, vlasništvo Muzeja revolucije naroda Hrvatske, original

22. Ljudevit Šestić, Porušeni Zadar, 1945, akvarel i Partizanski artiljerci, 1944, vlasništvo Muzeja revolucije naroda Hrvatske
23. Zvonimir Glad, Zadar pred obnovom, 1945, crtež tušem, vlasništvo Muzeja revolucije naroda Hrvatske
25. Edo Murtić, Srušeno srpsko groblje u Glini, 1944. i Borac Alija Šiljbeković, 1944.

26. Program kazališne predstave »Dosta je čekanja« Primorsko-goranske kazališne družine »I. G. Kovačić«, 11, 12. i 13. II 1945. u Narodnom kinu kod tzv. turskih kuća, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original
27. Oglas kino-predstave filma »Kutuzov« u Narodnom kinu kod tzv. turskih kuća, 16. II 1945, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original
28. Oglas uprave Gimnazije o otvorenju Gimnazije u Zadru, 11. III 1945, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original
29. Program kazališne predstave »Vlast« B. Nušića, Primorsko-goranske kazališne družine »I. K. Kovačić«, 11. III 1945, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original
30. Oglas o otvaranju kurseva hrvatsko-srpskog jezika u Zadru, početak siječnja 1945, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original

31. Oglas Narodnog sveučilišta u Zadru za predavanja koja su se održavala u Gradskoj čitavnici u toku 1945. godine, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original

32. Program prve priredbe pionira osnovnih škola Arbanasi i Voštarnica održane u Hrvatskom narodno mkazalištu u Zadru, 15. IV 1945, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original

33. Oglas kino-predstave francuskog filma »Melodija krvi« u Narodnom kinu kod tzv. turskih kuća, vlasništvo Naučne biblioteke u Zadru, original
34. Program koncerta Glazbe 19. udarne divizije pod upravom kapelnika Alfonsa Svobode, 1. siječnja 1945, original
34. Program svečane akademije u čast rođendana maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita, 25. V 1945, original
35. Deklaracija o proglašenju Federativne Narodne Republike Jugoslavije, »Slobodna Dalmacija« od 30. XI 1945, original
36. Zlatko Prica, plakat za Izložbu umjetnika partizana, kopija, original se nalazi u Muzeju revolucije naroda Hrvatske
37. Izbor od 48 fotografija snimljenih krajem 1944. i u prvom polugodištu 1945. godine u Zadru, i to: Janez Milčinski 4, Ante Roca 4, Ratko Novak 6, Alfred Kos 31 i tri nepoznatih autora, sve iz fonda Odjela revolucije Narodnog muzeja u Zadru. I ovom se prilikom izražava zahvalnost Muzeju ljudske revolucije Slovenije u Ljubljani na poklonu od 685 fotografija i negativa iz prvog polugodišta 1945, koje su snimili: Janez Milčinski, Alfred Kos, Vladimir-Klis Klaus i Edi Šelhaus
38. Izbor iz štampe: »Vjesnik« od 31. I 1945, Titova Jugoslavija odgovorila je na izjavu kralja Petra: »Slobodna Dalmacija« od 20. VI 1945, Govor maršala Tita u Mladenovcu — Suviše je crveno i krvavo ovo naše bojište da bi se mogle prodavati stečene tekovine: »Slobodna Dalmacija« od 6. XII 1945, Nacrt Ustava Federativne Narodne Republike Jugoslavije
39. Izbor iz štampe koja je izlazila u Zadru u toku 1945. godine — kako su zabilježena zbivanja iz oblasti kulture i prosvjete: »Vijestik« od 31. III (vlasništvo Narodnog muzeja u Zadru, a sve ostalo Naučne biblioteke u Zadru), »Vijesti« br. 31, 32, 35, 36, 37, 41 i 45; »Glasnik bratstva« br. 25, 27, 30 i 32

zadar ★45

